

Sammendrag:

Gjesteundersøkelsen 2002

Gjesteundersøkelsen 2002 omfatter i prinsippet alle reiser til Norge som foretas av personer som er bosatt utenfor riket, uansett formål og/eller overnattingsmåte. Både ferie- og forretningsreisende er inkludert, og undersøkelsen dekker alle som reiser ut av landet med ferge, fly, tog eller på veg. Det gis også en oversikt over cruiseskipstrafikken. Bare de som har fast arbeid i Norge og bor i et annet land, er holdt utenfor, blant annet fordi disse ikke omfattes av det internasjonale *turisme*-begrepet.

Sommertrafikken

Tabell A gir et bilde av hovedtrekkene ved den utenlandske trafikken til Norge i månedene mai – september 2002. I alt var det 3,4 millioner utenlandske besøkende i Norge denne sommeren. Av disse var det 1,9 millioner som overnattet, og disse tilbrakte mer enn 14,3 millioner gjestedøgn i landet. Hele 81 prosent av overnattingsgjestene var på feriereise, de øvrige 19 prosent var på forretningsreise. Feriegjestene står for i alt 87 prosent av det samlede antallet gjestedøgn i sommersesongen.

Tabell A: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge sommersesongen 2002. Enhet = 1000.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog
Gjester i alt	3 428	1 313	541	607	53
- På dagsreise	623	480	101	37	5
- Cruisepassasjerer ¹⁾	914				
- Overnattingsgjester	1 891	833	440	570	48
herav på tjenestereise	352	76	36	235	5
herav på feriereise	1 538	757	404	335	43
Gjestedøgn i alt	14 338	4 755	5 059	4 211	313
- gjestedøgn på tjenestereise	1 853	328	312	1 179	34
- gjestedøgn på feriereise	12 485	4 427	4 747	3 032	279

TØI rapport 612/2002

¹⁾ Angir antall besøk i land. Totalt passasjerantall var om lag 210 000.

En stor del av ankomstene skjer med bil på vegovergangene mot Sverige og Finland. Ser en bort fra cruisepassasjerene, var det ca 2,5 millioner gjester som besøkte Norge i perioden fra mai til september, og vel 1,3 millioner reisende krysset grensen ut av landet på veg. Dette svarer til 52 prosent av ankomstene. De øvrige grensepasseringene skjer på fly (24 prosent), ferge (22 prosent), og tog (to prosent). I tillegg kommer altså 914 000 dagsbesøk fra cruisepassasjerer.

Rapporten kan bestilles fra:

Transportøkonomisk institutt, Postboks 6110 Etterstad, 0602 Oslo

Telefon: 22 57 38 00 Telefax: 22 57 02 90

Strukturen på ferie- og forretningstrafikken er ellers svært ulik når det gjelder reisemåter. Mens hovedtyngden av ferietrafikken går på veg og ferge, er tjenestereisene i stor grad knyttet til bruk av fly. To tredeler av utenlandske gjestedøgn blant forretningsreisende i Norge er basert på flyreiser, mot kun en femdel av de ferierelaterte gjestedøgnene.

Dagsbesøkende og cruisepassasjerer

Det ble foretatt om lag 620 000 utenlandske dagsbesøk i Norge i 2002. Dagsturtrafikken går hovedsakelig på veg, men det er også en del dagsreiser til Norge med ferge og fly. Det var en markert vekst i dagsturtrafikken fra utlandet om sommeren fram til og med 2000. Etter en nedgang i 2001, tok trafikken seg opp igjen i 2002. Veksten har stort sett kommet blant svenske og finske dagsturgjester.

Det er beregnet at 210 000 utenlandske cruisepassasjerer kom til en eller flere norske havner i 2002. Dette tilsvarer om lag 900 000 dagsbesøk i havnene, da hver cruisepassasjer i gjennomsnitt var på noe over fire landbesøk i norske havner. Det har vært en kontinuerlig vekst i cruisetrafikken de siste årene, antall skipsanløp har økt og skipene er blitt større.

Overnattingsgjestene

Antall overnattingsgjester gikk opp med én prosent i 2002. Fordi gjennomsnittlig oppholdstid var 7,6 netter i 2002 mot 7,5 året før, økte tallet på gjestedøgn med to prosent i forhold til foregående sommersesong. Det kom flest overnattingsgjester fra Sverige og Tyskland, men det var også mange ankomster fra Danmark, Finland, Storbritannia, Nederland, Frankrike og USA.

Tabell B: Utenlandske gjestedøgn i Norge i sommersesongen 2002 etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000. Gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende.

	I alt	Gj.døgn	Transportmiddel ved utreise			
			Veg	Ferge	Fly	Tog
I alt	14 338	7,6	4 755	5 059	4 211	313
Sverige	1 824	4,3	1 308	217	205	94
Danmark	1 644	7,0	465	951	211	17
Finland	633	3,7	572	0	56	5
Storbritannia	1 065	7,9	39	252	755	19
Nederland	888	9,9	370	344	165	9
Belgia	143	7,9	49	48	45	1
Frankrike	681	10,6	135	182	360	4
Tyskland	4 338	10,8	1 205	2 830	273	30
Italia	306	8,5	88	21	189	8
Sveits	219	8,8	57	29	118	15
Østerrike	165	8,7	114	13	31	7
Spania	236	9,1	40	3	189	4
Europa ellers	642	8,6	299	99	237	7
USA	811	8,9	0	70	701	40
Øvrige land	743	9,0	14	0	676	53

TØI rapport 612/2002

Oppholdstiden i Norge varierer mye etter hvor gjestene er bosatt, se tabell B. Mens svenskene og finnene i gjennomsnitt oppholder seg om lag fire netter i Norge, er tyskerne og nederlenderne her i 11 netter. Målt i antall gjestedøgn er

Tyskland det klart største enkeltmarkedet, med over 4,3 millioner gjestedøgn. Sverige, Danmark, Storbritannia, Nederland, Frankrike og USA representerer også betydelige gjestedøgnsvolumer.

Forretnings- og tjenestereisende

Den gjennomsnittlige oppholdstiden for forretningsreisende var 5,3 netter i sommersesongen. Sverige er det viktigste utenlandske forretningsreisemarkedet både når det gjelder antall ankomster og antall gjestedøgn. Storbritannia, Danmark og Tyskland har også betydelige andeler når det gjelder overnattinger på forretningsreisemarkedet. Fra Sverige kommer de forretningsreisende i hovedsak på veg eller med fly. For øvrig er fly det dominerende transportmiddel blant forretningsreisende fra utlandet.

Ferie- og fritidsreisende

Sommeren 2002 kom det 1,54 millioner utenlandske overnattingsgjester på feriereise til Norge, og disse tilbrakte i gjennomsnitt åtte netter i landet. Dette utgjør 12,5 millioner gjestedøgn. Tyskland er fortsatt klart størst når det gjelder antall ferieovernattinger, hvert tredje utenlandske feriegjestedøgn i Norge om sommeren foretas av en tysker. Nest etter Tyskland er Sverige og Danmark de viktigste enkeltmarkeder for ferietrafikk til Norge i sommersesongen. Dessuten representerer Nederland, Storbritannia, USA, Frankrike og Finland hver for seg markeder på mellom en halv og én million overnattinger i Norge i sommerperioden.

Ferie- og fritidstrafikken på veg og ferge (bil- og bussturister) ble i 2002 beregnet til å ligge på samme nivå som i 2001, både når det gjelder antall ankomster og antall gjestedøgn. Bil- og bussturistene representerer 9,2 millioner gjestedøgn, eller nesten tre firedeler av alle feriebaserte, utenlandske gjestedøgn. Denne store ferietrafikken fra utlandet er dominert av reisende fra Tyskland, de nordiske nabolandene og Nederland. Dersom en ser utviklingen i denne trafikken over et noe lengre tidsrom, kan en registrere at antallet ankomster er gått ned med 10 prosent siden ”toppåret” 1998. Nedgangen blant svenske og særlig tyske bil- og bussturister har volummessig hatt størst betydning i denne sammenheng.

Det kom om lag 32 000 biler til Norge sommeren 2002, hvorav ganske nøyaktig halvparten var tyske. Dette er en liten nedgang fra året før. Bobilgjestene sto for om lag 1,1 million gjestedøgn i Norge. Antallet utenlandske *biler med campingvogn* i sommersesongen 2002 er beregnet til om lag 22 000, noe som betyr 4 000 færre slike campingvogner enn året før. Nedgangen har i sin helhet kommet på svenske ekvipasjer, mens tallet på vogner fra Finland er omtrent uforandret.

Turbustrafikken har vist en synkende trend de siste årene, selv om tallet på utenlandske turbusser gikk litt opp i 2002 sammenlignet med 2001, som var et ”bunnår” når det gjaldt turbustrafikken fra utlandet. Det er beregnet at det kom om lag 9 600 turistbusser til Norge sommeren 2002, noe som bidro med om lag 1,3 millioner gjestedøgn i sommermånedene.

Flyforbindelsene mellom Norge og utlandet fraktet 300 000 utenlandske feriegjester til Norge, og disse gjestene tilbrakte nesten tre millioner gjestedøgn her.

Utenlandstogene befordret 40 000 ferierende overnattingsgjester fra andre land, og disse reisende hadde om lag 280 000 overnattinger i Norge.

Overnattingsmåter

Tabell C gir en oversikt over overnattingsmønsteret for all utenlandsk turisttrafikk til Norge.

Tabell 3.21: Andel utenlandske gjestedøgn for alle gjester som reiser ut av Norge med bil, buss, tog og fly, etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2000, 2001 og 2002. N = Antall gjestedøgn i tusen.

	2000	2001	2002				
	I alt	I alt	I alt	Bil	Buss ¹⁾	Tog	Fly
I alt (N)	100 (14 658)	100 (14 076)	100 (14 338)	100 (8 679)	100 (1 135)	100 (313)	100 (4 211)
Hotell, pensjonat o.l.	31	31	29	16	83	35	41
Camping på campingplass	18	17	18	27	4	9	4
Fri camping	6	6	5	8	0	0	0
Leid hytte	15	15	17	27	5	2	2
Egen eller lånt hytte	4	6	5	6	0	3	4
Slekt og venner	19	18	17	11	0	35	32
Annet	7	7	9	5	8	16	18

TØI rapport 612/2002

¹⁾ Fordelingen på overnattingsmåte for bussturistene er usikker på grunn av få observasjoner

Det er tre store kommersielle overnattingssektorer som preger det generelle bildet: Hotell, pensjonat og lignende (om lag 30 prosent), camping på campingplass (17–18 prosent) og leid hytte (15–17 prosent). I tillegg kommer overnatting hos slekt og venner (17–18 prosent), fri camping, egen/lånt hytte og andre overnattingsmåter.

Blant bilturistene er camping og hytte mest utbredt. Bussturistenes overnattinger domineres av hotellsektoren. Videre har fly- og togreisende høye andeler på hotell, men overnatting hos slekt/venner er også mye brukt blant fly- og togreisende.

Opp mot halvdel av de forretningsreisendes overnattinger på reisen i Norge skjer på hotell, pensjonat og lignende, mens de feriereisendes overnattinger er nokså jevnt fordelt mellom hotell, hytte, camping og slekt/venner.

Det er små endringer i den relative fordelingen av overnattingsmåter for bil- og bussturistene. Camping på campingplass, hotell og liknende og leid hytte er de mest brukte overnattingstilbudene. Det er imidlertid stor variasjon mellom turister fra ulike bostedsland: Svenske bil- og bussturister benytter for eksempel i stor grad ikke-kommersielle overnattingsformer som innkvartering hos slekt/venner eller i egen/ lånt hytte, mens tyskerne i stor grad er orientert mot hytte- og campingtilbud. Finske og nederlandske turister har høye andeler camping, mens

for eksempel briter og feriegjester fra mer fjerntliggende land i stor grad overnatter på hotell.

To av tre overnattinger som foretas av reisende i utenlandske bobiler, skjer på de vanlige campingplassene. For biler med campingvogn gjennomføres tre av fire overnattinger på kommersielle campingplasser.

Hele året 2002

Totalbildet av trafikken viser at det samlede antallet ankomster i Norge fra utlandet var nær 5,3 millioner i 2002. Det var 3,1 millioner overnattingsgjester og 1,3 millioner dagsbesøkende som ankom Norge. I tillegg foretok utenlandske cruisepassasjerer 900 000 dagsbesøk i norske havner.

Av overnattingsgjestene var nesten 800 000 på forretningsreise og 2,3 millioner på feriereise. Totalt resulterte denne trafikken i 20,6 millioner utenlandske overnattinger i Norge, hvorav forretningsreisende sto for 3,6 millioner og feriegjestene for 17 millioner gjestedøgn.

Hovedtyngden av trafikken fra utlandet finner sted i sommersesongen: 60 prosent av alle overnattingsgjestene ankommer i perioden mai til september, mens 25 prosent kommer i vintersesongen (januar–april).

Det var i 2002 en økning i det samlede antallet ankomster (inkludert dagsreiser og cruisebesøkende) på fem prosent og det totale antallet gjestedøgn økte med én prosent, sammenliknet med 2001. Dagsbesøkene fra cruiseskipene økte med hele 14 prosent og tallet på dagsreiser med seks prosent. Dagsturtrafikken domineres av svenske tilreisende som ankommer i egen bil.

Blant *forretnings- og tjenestereisende* har besøkende fra Sverige, Danmark, Storbritannia, Tyskland og USA flest gjestedøgn i Norge. To av tre forretningsreisende bruker fly, og om lag halvparten av overnattingene finner sted på hotell. De siste tre årene har forretningstrafikken fra utlandet holdt seg ganske stabil.

Ferie- og fritidstrafikken har imidlertid vist nedgang de siste årene, men økte litt igjen i 2002. Blant de overnattende feriegjestene fra utlandet steg både antall ankomster og antall gjestedøgn med én prosent i 2001. Tyskland og nabolandene Sverige og Danmark er de klart største utenlandsmarkedene. Også Finland, Storbritannia, Nederland og USA er betydelige markeder innen dette segmentet. Feriegjestenes overnattinger fordeler seg noenlunde jevnt med en firedel på hver av overnattingsformene hotell, camping, hytte og slekt/venner.

Feriegjestene som reiser med bil og buss representerer 12,2 millioner gjestedøgn eller nesten 60 prosent av alle utenlandske overnattinger. Både antall ankomster og antall gjestedøgn er gått tilbake de siste fem årene. Det er i første rekke nedgangen i trafikken fra Tyskland og Sverige som betyr mest her, mens nedgangen på det danske markedet har vært relativt sett mindre.